

Polisi E-Pembelajaran Sekolah Pendidikan Profesional dan Pendidikan Berterusan (SPACE)

1.0. Pengenalan

- 1.1.** Dokumen ini disediakan bagi memerihalkan polisi e-pembelajaran Sekolah Pendidikan Profesional dan Pendidikan Berterusan (SPACE) sebagai panduan dalam penggunaan serta pelaksanaan proses pengajaran dan pembelajaran dengan mengintegrasikan Teknologi Maklumat dan Komunikasi.
- 1.2.** Dokumen ini juga adalah sebagai panduan bagi menggalakkan pembangunan dan juga penggunaan e-pembelajaran sebagai salah satu kaedah dalam proses P&P di SPACE.
- 1.3.** Dokumen ini disediakan berdasarkan kepada:
  - 1.3.1.** Dasar e-Pembelajaran Negara (DePAN), Institusi Pengajian Tinggi
  - 1.3.2.** Polisi dan Kod Amalan Pengajaran dan Pembelajaran Program Diploma dan Ijazah Sarjana Muda, Universiti Teknologi Malaysia
- 1.4.** Dokumen ini akan dikemas kini dari masa ke semasa sejajar dengan keperluan semasa dan kemajuan teknologi.

2.0. Skop

Kod amalan ini secara umumnya merangkumi semua aspek yang melibatkan pelaksanaan E-Pembelajaran di universiti ini. Ianya terpakai untuk semua program pengajian yang memerlukan kaedah pembelajaran teradun (*blended learning*) di SPACE.

3.0. Definisi

3.1. E-Pembelajaran

E-Pembelajaran (*e-learning*) ialah proses pengajaran dan pembelajaran yang dikendalikan secara elektronik serta melibatkan penggunaan web dan lain-lain teknologi ICT untuk meningkatkan penglibatan pelajar dan keberkesanan proses pengajaran dan pembelajaran.

3.2. Sistem Pengurusan Pembelajaran (*Learning Management System, LMS*)

Sistem Pengurusan Pembelajaran ialah suatu sistem yang membolehkan maklumat kursus, nota kuliah, kemudahan komunikasi dan lain-lain aktiviti pembelajaran diakses melalui rangkaian komputer universiti. *Learning Management System (LMS)* di SPACE merujuk kepada *mylearningSPACE/Blackboard* iaitu platform yang dibangunkan untuk kemudahan E-Pembelajaran.

3.3. E-Kandungan

E-Kandungan adalah merujuk kepada sebarang bahan berbentuk digital yang digunakan semasa proses pengajaran dan pembelajaran berlangsung.

3.4. Jawatankuasa e-Pembelajaran

Jawatankuasa yang dipertanggungjawabkan mengurus pelaksanaan dan pemantauan e-Pembelajaran di SPACE. Jawatankuasa ini dianggotai wakil staf daripada bahagian/unit dalam UTMSPACE yang dilantik oleh Pengerusi.

3.5. Kursus Pembelajaran Teradun

Kursus yang menggabungkan pendekatan bersemuka dengan pendekatan dalam talian sekurang-kurangnya pada tahap minimum yang dinyatakan dalam garis panduan pembelajaran teradun yang ditetapkan oleh SPACE/UTM.

3.6. Staf Akademik

Seseorang yang dilantik atau digaji oleh universiti sebagai kakitangan akademik.

3.7. Pelajar

Seorang pelajar berdaftar, selain pelajar di suatu institusi yang bersekutu dengan Universiti atau Kolej Universiti yang mengikuti kursus pengajian, pengajian, pengajaran, latihan atau penyelidikan daripada apa-apa perihal pada peringkat persediaan, pra ijazah, lepas ijazah atau lepas kedoktoran secara sepenuh masa atau sambilan dalam, oleh atau dari Universiti atau Kolej Universiti, dan termasuklah pembelajaran jarak jauh, luar kampus, pertukaran dan pelajar tidak berijazah.

4.0. Peranan dan Tanggungjawab

Berikut disenaraikan peranan dan tanggungjawab yang perlu dimainkan oleh setiap pihak yang terlibat dalam penggunaan dan perkembangan e-pembelajaran di SPACE.

4.1. Senat Universiti

Pihak pengurusan UTM menerusi Senat bertanggungjawab menetapkan hala tuju dan polisi universiti khususnya yang berkaitan dengan penggunaan e-pembelajaran dalam proses P&P.

4.2. Bahagian Pembelajaran Atas Talian (BPAT)

4.2.1. Menyediakan program latihan dan sokongan untuk pensyarah.

4.2.2. Menyediakan kemudahan dan sokongan kepada pensyarah dalam merekabentuk dan membangunkan bahan P&P multimedia.

4.2.3. Menyediakan manual, panduan penggunaan, garis panduan, tutorial dan sebagainya untuk kegunaan pensyarah.

- 4.2.4. Memantau pelaksanaan dan perkembangan penggunaan e-pembelajaran di kalangan pensyarah dan pelajar dan melaporkannya kepada pihak pengurusan UTMSPACE secara berkala.
- 4.2.5. Menyediakan indeks aktiviti yang menjadi penunjuk aras kepada aktiviti e-pembelajaran.
- 4.2.6. Menjalankan kajian keberkesanan program e-pembelajaran dan mencadangkan penambahbaikan yang diperlukan.

4.3. Pengerusi

- 4.3.1. Menyediakan sokongan dari segi kemudahan komputer yang dilengkapi dengan rangkaian komunikasi termasuk capaian kepada internet bagi kegunaan staf akademik dan juga pelajar.
- 4.3.2. Menyediakan infrastruktur dengan kemudahan berasaskan teknologi yang bersesuaian bagi tujuan pengajaran dan pembelajaran.
- 4.3.3. Menyediakan sokongan dan motivasi yang bersesuaian kepada staf akademik dalam penggunaan E-Pembelajaran atau pembangunan bahan P&P digital.
- 4.3.4. Membentuk jawatankuasa penyelarasan E-Pembelajaran di peringkat sekolah yang diketuai oleh Pengerusi bagi memantau pelaksanaan e-pembelajaran di fakulti.
- 4.3.5. Mengambil tindakan penambahbaikan susulan berdasarkan laporan
- 4.3.6. Memberi ganjaran yang sewajarnya kepada para pensyarah yang aktif menggunakan *mylearningSPACE /Blackboard* di dalam proses P&P seperti kenaikan pangkat.

4.4. Staf Akademik

- 4.4.1. Menyediakan nota atau bahan P&P yang bersesuaian dengan silibus kursus dan memasukkan ke dalam sistem E-Pembelajaran untuk rujukan pelajar.

- 4.4.2. Bekerjasama dengan pihak BPAT sebagai pakar rujuk atau pakar isi kandungan bagi tujuan mereka bentuk dan membangunkan bahan P&P multimedia interaktif (E-Kandungan) bagi kursus kendalian masing-masing.
- 4.4.3. Bertanggungjawab sepenuhnya terhadap bahan-bahan yang dimasukkan ke dalam kursus kendalian masing-masing di dalam sistem E-Pembelajaran.
- 4.4.4. Melibatkan diri secara aktif di dalam sistem E-Pembelajaran bagi kursus kendalian masing-masing.
- 4.4.5. Mengemas kini dan mempertingkatkan bahan pembelajaran yang disediakan.

4.5. Pelajar

- 4.5.1. Mengambil bahagian aktif dalam penggunaan aktiviti pembelajaran yang telah disediakan melalui sistem E-Pembelajaran.
- 4.5.2. Tidak menyalahgunakan kemudahan yang disediakan bagi tujuan – tujuan lain selain daripada tujuan pembelajaran seperti penggunaan bahasa dan juga topik yang tidak berkaitan dengan akademik.

5.0. Proses dan Pelaksanaan

5.1. Mod Pelaksanaan

E-Pembelajaran yang dilaksanakan di SPACE adalah merupakan kaedah pembelajaran konvensional. Ia juga selalu dipanggil kaedah hybrid atau '*blended learning*'. Ini bermakna E-Pembelajaran tidak boleh menggantikan kaedah pertemuan dalam bilik kuliah.

5.2. Tahap Pelaksanaan

Pelaksanaan E-Pembelajaran SPACE dijalankan pada program –program tertentu yang memerlukan kaedah ‘*blended learning*’ dan mengandungi kategori berikut:

Kategori 1: Penyediaan maklumat Rangka Kursus. Semua kursus yang ditawarkan mesti mempunyai Rangka Kursus yang boleh diakses oleh pelajar di awal semester.

Kategori 2: Penyediaan bahan P&P seperti nota kuliah, soalan – soalan latihan, sumber rujukan dan lain-lain bahan berkaitan. Ini dilaksanakan secara berperingkat –peringkat dimulai dengan nota untuk kursus tahun pertama.

Kategori 3: Penyediaan modul pengajaran dan pembelajaran interaktif berasaskan penggunaan teknologi multimedia.

5.3. Pemantauan Standard

Bagi menjamin pelaksanaan e-pembelajaran di universiti memenuhi matlamat yang ditetapkan, bahan yang dimasukkan mestilah yang terkini dan memenuhi standard yang telah ditetapkan oleh Fakulti. Misalnya, maklumat Rangka Kursus perlu dimasukkan selewat-lewatnya pada minggu kedua selepas kuliah bermula. Bagi nota kuliah pula, perlulah dimasukkan sebelum semester bermula.

5.4. Bahasa

Bahasa yang digunakan bagi bahan E-Pembelajaran yang dibangunkan ialah Bahasa Inggeris.

5.5. Capaian oleh Pelajar

Semua pelajar aliran perdana (Sarjana Muda dan Diploma) yang berdaftar di universiti secara automatic boleh menggunakan sistem e-pembelajaran. Pelajar yang bukan berada dalam aliran perdana juga berpeluang menggunakan sistem e-pembelajaran SPACE tetapi berdasarkan permintaan oleh staf akademik yang berkaitan. Sistem e-pembelajaran SPACE boleh dicapai sama ada dari dalam kampus

mahupun luar kampus dengan menggunakan nama pengguna (*user ID*) dan kata laluan (*password*) yang dibekalkan kepada setiap pelajar yang berdaftar.

5.6. Indeks Aktiviti

Bagi menjamin tahap penggunaan sistem e-pembelajaran adalah aktif sepanjang semester, suatu penunjuk aras yang dikenali sebagai indeks capaian minimum (ICM) akan digunakan bagi mengukur sejauh mana sistem e-pembelajaran bagi sesuatu kursus itu dimanfaatkan oleh pelajar dan juga staf akademik.

5.7. Harta Intelek dan Hak cipta

Terdapat dua pendekatan atau model yang boleh dipraktikkan di peringkat universiti berkaitan dengan isu hak cipta bahan P&P yang disediakan oleh staf akademik. Model yang akan digunakan adalah bergantung pada cara bagaimana bahan tersebut dibangunkan.

5.7.1. Sekiranya staf akademik menerima bantuan dalam bentuk khidmat nasihat daripada pereka bentuk pengajaran (*instructional designer*) atau bantuan daripada staf pembangunan multimedia, hak cipta terhadap bahan yang dihasilkan adalah milik bersama antara pensyarah dan universiti. Dalam hal ini universiti berhak menggunakan bahan tersebut untuk diajar oleh staf lain selain daripada staf yang membangunkannya dengan membayar sedikit royalti. Sebarang keputusan untuk mengkomersialkan bahan tersebut hendaklah dibuat dengan persetujuan kedua belah pihak.

5.7.2. Sekiranya pensyarah diberikan ganjaran seperti pengurangan beban tugas, geran atau upah untuk membangunkan bahan P&P, di samping bantuan daripada '*instructional designer*' atau staf pembangunan multimedia, hak cipta terhadap bahan yang dihasilkan adalah milik universiti. Pensyarah bagaimanapun masih boleh menggunakan komponen dalam bahan pengajaran

(nota, slaid, latihan dll) untuk kegunaan lain seperti dalam pengajaran dalam kelas, penerbitan, seminar dan sebagainya. Ianya bagaimanapun tidak boleh digunakan di institusi.

5.8. Ganjaran dan motivasi

Penyediaan bahan P&P dalam bentuk digital untuk menyokong pelaksanaan e-pembelajaran memerlukan pengorbanan dari segi masa dan tenaga staf akademik. Sebagai balasan, universiti akan menyediakan insentif dan ganjaran kepada staf akademik yang menggunakan teknologi untuk membantu pengajaran mereka. Ini termasuklah:

- 5.8.1.** Pengiktirafan yang sewajarnya dalam proses kenaikan pangkat.
- 5.8.2.** Mengiktiraf kerja – kerja membangunkan bahan pengajaran multimedia sebagai suatu beban tugas.
- 5.8.3.** Sokongan dalam bentuk khidmat nasihat daripada staf Bahagian Pembelajaran Atas Talian.
- 5.8.4.** Penghargaan dan insentif kepada staf akademik yang telah berjaya membuktikan kesungguhannya dalam meningkatkan peluang pembelajaran yang lebih baik menerusi penggunaan teknologi.

6.0. Lain-lain

- 6.1.** UTMSPACE berhak mengubah polisi ini dari masa ke semasa.
- 6.2.** Polisi E-Pembelajaran SPACE disemak mengikut keperluan bagi memenuhi kehendak semasa dengan mengambil kira pandangan semua pihak berkepentingan.

7.0. Dokumen Berkaitan

- 7.1.** Dasar e-Pembelajaran Negara Institusi Pengajian Tinggi, DePaN (KPM, 2010).
- 7.2.** Polisi dan Kod Amalan Pembelajaran dan Pengajaran Prasiswazah (UTM)

- 7.3.** Dasar E-Pembelajaran Universiti Malaysia Sarawak (2018)
- 7.4.** Dasar e-Pembelajaran Negara 2.0
- 7.5.** Polisi dan Kod Amalan Pengajaran dan Pembelajaran Program Diploma dan Ijazah Sarjana Muda, UTM (2017)